

Dziennik wychodzi codziennie, oprócz Świąt uroczystych i Niedzieli. — Prenumerata przyjmuje się w Warszawie i w Urzędach Pocztowych; w Warszawie przyjmuje się tak w głównym kantorze Dyrekcji przy ulicy Miodowej Numer 487, jak i w innych jej miejskich kantorach. — Prenumerata w Warszawie rocznie rs. 8; — półrocznie rs. 4; — kwartalnie rs. 2; — miesięcznie kop. 67. — Bez odnoszenia prenumerata nie przyjmuje się. — Za odnoszenie do domu, dopłaca się miesięcznie kop. 5; — w Urzędach Pocztowych: rocznie rs. 10; — półrocznie rs. 5; — kwartalnie rs. 2 kop. 50 i na te tylko terminy przyjmuje się prenumerata; w głównym zaś kantorze można prenumerować po tejże cenie na te same terminy a na inne po kop. 92 na miesiąc.

Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 6, za 2-krotne kop. 9, za 3-krotne kop. 12. — Artykuły nadesłane do zamieszczenia bez wskazania warunków ze strony autora, przechodzą do zupełnego rozporządzenia Dyrekcji. — Artykuły nieprzyjęte, będą zwracane tylko na osobiste żądania i zachowywane będą trzy miesiące; przyjęte, wrazie potrzeby podlegają skróceniu. — Listy przyjmują się tylko frankowane. — Artykuły i ogłoszenia nadawane do zamieszczenia tegoż samego dnia, powinny być dostawiane do Redakcji przed godziną 9-tą z rana. — Redakcja otwarta jest dla osób mających interes, codziennie, oprócz dni świątecznych, od godziny 12-jej do 1-jej po południu.

Rok 6.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Postanowienie komitetu urządzającego. — Komisja rządowa sprawiedliwości. — Magistrat m. Warszawy.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa. — Przegląd polityczny. — Wiadomości telegraficzne. — Przedstawienie amatorskie. — Ofiary. — Czynności okręgu naukowego warszawskiego. — Tydzień giełdowy. — Porównanie dochodów na drogach żelaznych. — Kurjerek miejski. — Wał ochronny w Ciechocinku. — Ceny zboża. — Sprawa kryminalna. — Wypadki miejskie. — Kurs monet. — Przegląd wojsk. — Zabawa ludowa. — Szamil. — Korespondencje Dziennika Warszawskiego: z Cholma i Paryża. — Podwyższenie dyskonta. — Austrija i ziemie słowiańskie. Mowa tronowa. — Stosunek Czech do Austrii. — Plakaty. — Sprawy galicyjskie. — Zaproszenie do Rosji. — Książę Napoleon. — Zadośćuczynienie prośbie. — Zapłata za służbę. — Prusy i Niemcy. — Odwiedziny. — Zgromadzenie protestantów. — Projekt budowy dróg żelaznych. — Francja. Wypadki z d. 1 (13) maja w Paryżu. — Turcja i ziemie słowiańskie. Barbarzyństwo Turków. — Hiszpanja. Rozruchy. — Kwestja rejencji. — Portugalia. Sprzysiężenie. — Szwecja i Norwegja. Sejm szwedzki. — Anglja. Sprawy irlandzkie.

PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa,
dnia 7 (19) Maja.

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO
ALEXANDRA II,
CESARZA I SAMOWŁADCY WSZECH ROSIJ,
KRÓLA POLSKIEGO,
WIELKIEGO KSIĘCIA FINLANDZKIEGO.
etc., etc., etc.

Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem.

W skutek przedstawienia Zawiadującego Zarządowi Finansowemu z d. 7-go Marca 1869 r. o nadaniu ogólnych nazw rozdawianym majoratom, Komitet Urządzający postanowił i stanowi:

1) Właścicielom majoratów Najwyżej darowanych, dozwala się nadawać tymże majoratom ogólne nowe nazwy, z zachowaniem oddzielnych nazw dawniejszych folwarków i realności wchodzących w skład każdego majoratu;

2) Nowa ogólna nazwa majoratu ma być wprowadzoną do hipoteki na podstawie aktu podawczego, zatwierdzonego przez Władzę Skarbową;

3) Po nadaniu ogólnej Nazwy Majoratowi dla wszystkich dóbr należących do tegoż Majoratu, chociażby były położone w różnych Guberniach, ma być założoną jedna ogólna księga hipoteczna, i jednocześnie dobra te mają być wykreślone z dawniejszych właściwych ksiąg hipotecznych z zachowaniem istniejących w tym względzie przepisów, i

4) Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw zamieszczone być ma, porucza się Władzom Skarbowej i Sądowej, w czem do której należy.

Działo się w Warszawie, na 292 posiedzeniu 11 (23) kwietnia 1869 r.

Namiestnik w Królestwie,

Jeneral-Feldmarszałek (podpisano) *Hr. Berg.*

Członek Zawiadujący czynnościami Komitetu Urządzającego, Senator (podp.) *Sołowejew.*

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

ALEXANDRA II,
CESARZA I SAMOWŁADCY WSZECH ROSIJ,
KRÓLA POLSKIEGO,
WIELKIEGO KSIĘCIA FINLANDZKIEGO,
etc., etc., etc.

Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem.

W skutek wynikłej wątpliwości w przedmiocie pobierania opłaty stempowej przy spisywaniu w tutejszym kraju aktów kupna dóbr w Zachodnich Guberniach, Komitet Urządzający postanowił i stanowi:

1) Osoby nabywające dobra w kraju Zachodnim, przy spisywaniu w kraju tutejszym aktów nabycia tych dóbr, wolne są od opłaty stempowej i innych ustanowionych podług obowiązującej w Królestwie Ustawy, za spisywanie aktów wieczystych, jeżeli złożą świadectwo o służącym im prawie na przywileje, jakie nadane zostały nabywcom dóbr w kraju Zachodnim Ukazem Rządzącemu Senatowi z d. 23-go Grudnia 1865 r. i Najwyższej zatwierdzonego pod d. 20 stycznia 1867 r. zdania komitetu Ministrów;

2) Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw zamieszczone być ma, porucza się Zawiadującemu Zarządowi Finansowemu i Dyrektorowi Głównemu Komisji Rządowej Sprawiedliwości.

Działo się w Warszawie na 292 posiedzeniu 11 (23) kwietnia 1869 r.

Namiestnik w Królestwie,

Jeneral-Feldmarszałek (podpisano) *Hr. Berg.*

Członek Zawiadujący Czynnościami Komitetu Urządzającego, Senator (podp.) *J. Solowejew.*

Komisja Rządowa Sprawiedliwości ogłasza, iż Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem, na 290 posiedzeniu w dniu 21 Marca (2 Kwietnia) r. b. odbytem, zapisy testamentami Majera Szejna, Marii Mączynskiej, Jana Miczko i Macieja Łapińskiego poczynione, a mianowicie: 1) domu w mieście Górze Kalwarji na rzecz Gminy Starozakonnych tegoż miasta; 2) procentu od sumy rs. 4,500, dla wstydzących się zebrać starców i kalek; 3) rs. 270 na rzecz Szpitala św. Trójcy w mieście Kaliszu; 4) całego majątku testatora oszacowanego spisem inwentarza pozostałości na sumę rs. 2,862 kop. 40, dla Szpitala św. Kunegundy w mieście Radynie, — w myśl art. 910 K. C. z zachowaniem praw osób trzecich i pod warunkami w testamentach wyszczególnionymi, zatwierdził.

Magistrat Miasta Warszawy. — Izydor, Bernard, Henryk i Józef bracia Kaftalowie, celem uczczenia pamięci ojca niegdy Izaaka Kaftal w dniu 10 (22) Lipca 1857 r. tu w Warszawie zmarłego, sumę rs. 7,500 na posesji N. 482 lokowaną z procentem po 6% na korzyść instytucji dobroczynnych darowali, pod warunkiem: iżby pomiędzy innemi kwota rs. 150 z powyższego procentu corocznie użyta była: jednego roku poczynając od 1860, na wyposażenie ubogiej panny starozakonnej, — drugiego roku na wspomnienie podupadłego kupca starozakonnego. W roku bieżącym przypada kolej na wyposażenie ubogiej panny. Kandydatki do posagów, winny być stanu wolnego, w wieku od lat 16 do 30, licząc po dzień 10 (22) Lipca, — winny pochodzić z rodziców stale w Warszawie zamieszkałych i księgami stałej ludności objętych, — oraz być moralnego prowadzenia się i niezamożnego stanu, — do podań swoich zatem dołączyć powinny następujące dowody: a) Świadectwo Komisarza Policji Wykonawczej właściwego cyrkułu, że rodzice kandydatki jak i ona sama, są stałemi mieszkańcami tutejszego miasta. b) Świadectwo przez czterech tutejszych wiarogodnych właścicieli domów jakiegobądź wyznania, udzielone pod względem ubóstwa i dobrej konduity. c) Metrykę urodzenia przez Właściwy Sąd Pokoju ulegalizowaną, na dowód, że kandydatka skończyła najmniej rok 16 życia. Uposażenie w kwocie rs. 150 przyznane jednej z kandydatek, ulokowane zostanie w Banku Polskim na procent, na imie i

rzec tejże kandydatki, lub też ubezpieczone będzie na pewnej hipotece; wyposażony zaś kapitał ten wraz z narosłym procentem, odebrać będzie mogła dopiero wtenczas, gdy złoży Magistratowi dowód pójścia za mąż. Prośby o uposażenie zanoszone być winny na stemplach właściwej ceny, to jest za kop. 30 pod adresem Prezydenta Miasta, najdalej do dnia 19 Czerwca (1 Lipca) r. b., podane bowiem po tym terminie, lub nie poparte dowodami powyżej wskazanemi, bez skutku i odpowiedzi pozostaną.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa,
dnia 7 (19) Maja.

Z powodu minionych Zielonych świątek, nie otrzymaliśmy dziś gazet berlińskich, wiedeńskich, brukselskich i paryzkich, z wyjątkiem *La France*, z której dowiadujemy się o nowych rozruchach zaszłych w piątek, dnia 2 (14) maja, a będących dalszym ciągiem tych, jakie miały miejsce na placu przed teatrem Chatelet we środę wieczorem i przed cyrkiem Napoleona oraz w dzielnicy łacińskiej w czwartek wieczorem, ale już nie w takich rozmiarach. Jak już wspominaliśmy, wzburzenie spowodowane przez knowania kandydatów i zgromadzenia wyborcze musiało już ustać, z powodu, że prawo nie pozwala od wczoraj odbywać tych ostatnich. Teraz zacznie się właściwe działanie rządu na wyborców za pomocą prefektów, podprefektów i innych urzędników, a może i za pomocą duchowieństwa. W niektórych korespondencjach z Paryża, niechętnych rządowi cesarza Napoleona, uwydatniona jest myśl, iż rozruchy i zawichrzenia na zgromadzeniach wyborczych, których sprawcami byli ludzie należący do stronnictwa krańcowego, niejako były podsycane przez rząd, aby przez taką przesadę odstręczyć zamożniejszych wyborców w Paryżu a szczególnie na prowincji, od głosowania za kandydatami niemilimi rządowi. Zresztą, jak rozruchy w ostatnich dniach zaszły w Paryżu mało oddziaływały na usposobienie publiczne, okazuje się z tego, że na giełdzie paryzkiej, ani na chwilę kursa papierów nie spadły, owszem podwyższyły się w tym czasie o drobnostkę, co jest najlepszą wskazówką, że świat finansowy, zwykle tak czuły na wszelkie groźniejsze wypadki, ani na chwilę nie miał obawy aby z tych rozruchów mogła powstać rewolucja.

Wiadomości z Hiszpanji nie są zbyt zadawalające; w Madrycie, Saragossie i Burgos rozruchy przybrały taki charakter, iż admirał Topete oświadczył w izbie, że gdyby był wiedział, iż nastąpi taki stan rzeczy, nigdy nie byłby rozpoczynał ruchu. Niektóre dzienniki hiszpańskie zapewniają, iż ostatecznie postanowiono powierzyć rejencję jednej osobie, z atrybucjami, jakie art. 33-y konstytucji nadaje monarchsze, co stanowiłoby przejście do monarchji, nim wynalezionoby odpowiedniego kandydata do tronu. Rejencja miałaby być powierzona marszałkowi Serrano, Prim zaś, zachowując udział wojny, otrzymałby misję utworzenia nowego gabinetu, którego byłby prezesem. Kombinacja ta jednak znajduje przeciwników, po-

nieważ oddaje marszałka Serrano niejako na łaskę Prima rozporządzającego armją, i usuwa na bok demokratów, to jest p. Rivero i jego 20 tysięcy ochotników w Madrycie. W każdym razie i ta kombinacja nie położyłaby końca tymczasowości, wyjście z której jest tak koniecznym dla przyszłości Hiszpanji.

Wiadomości z innych krajów nie przedstawiają nic budzącego zajęcie.

Wiadomości telegraficzne

* *Kijów, 1 (13) maja.* Pożar zniszczył onegdaj w Berdyczowie przeszło sto domów.—Nie otrzymano tu poczty petersburskiej z 25-go kwietnia: powiadają, że spłonęła ona całkiem. (*Rus. Inw.*)

* *Peszt, 15 (3) maja.* Izba magnatów przyjęła jednomyślnie adres, z nieznaczniemi zmianami co do stylu. (*Cor. Búr.*)

* *Paryż, 15 (3) maja.* Okólnik ministra spraw wewnętrznych zaleca prefektom stosowanie art. 8-go prawa wyborczego, który stanowi, że zgromadzenia wyborcze mają ustać na pięć dni przed samemi wyborami. Tenże okólnik przypomina art. 13-ty pomienionego prawa, upoważniający prefektów do odroczenia wszelkiego zgromadzenia, któreby mogło naruszyć spokojność publiczną. (*Tamże.*)

* (Przedstawienie amatorskie). *Warsz. Dniw.* pisze: Przedstawienie amatorskie, dane onegdaj na korzyść ochrony Mikołajewskiej dla dzieci żołnierskich, wypadło w pierwszy dzień spaceru na Bielanych, i z tego zapewne powodu nie mogło osiągnąć pożądaną liczbę publiczności. Pomimo to, wszystkie prawie łóżka były zajęte; lecz w parterze było wiele miejsc niezajętych. Dane były dwie sztuki: „Тяжелые дни,” Ostrowskiego, i stary co do czasu istnienia, lecz zawsze młody z powodu dowcipu naturalnego „Москаль чаривникъ,” który wywoływał tym razem grzmot oklasków, zwłaszcza podczas dzwicznego śpiewu Tatjana (pani E. A. Gribojedowej). Role żeńskie w pierwszej sztuce przedstawione zostały przez panie J. S. Koni, W. A. Gribojedową, M. J. Korolkowę i E. A. Gribojedową, która wykonała także, jak powiedziano wyżej, rolę żony Czupruna w sztuce „Москаль чаривникъ;” meżkie zaś role przedstawili: pp. S. A. Gribojedow, J. M. Korolkow, P. W. Wroczyński, E. F. Koni, W. A. Niekrasow i M. Wroczyński w pierwszej sztuce, w drugiej zaś pp. S. A. Gribojedow, M. R. Owsiany i M. M. Haller. Oprócz przyjemności dostarczonej grą wyborną artystów-amatorów, publiczność uniosła z sobą także uczucie wdzięczności za dokonanie czynu dobroczynności ruskiej.

* (Ofiary na rzecz towarzystwa pielęgnowania chorych i ranionych, od mieszkańców gubernji lubelskiej). Do warszawskiego miejscowego zarządu towarzystwa pielęgnowania chorych i ranionych wojowników wpłynęło od naczelnika gubernji lubelskiej 1,117 rs. 86 kop., a po opłaceniu porto 1,107 rs. 89 1/2 kop., a mianowicie: od członków założycieli: właściciela dóbr Radawczyk w powiecie lubelskim, Stanisława Węgierskiego rs. 10, właściciela dóbr Bełżyce w t. p., Konstantego Brzezińskiego 10 rs., właściciela dóbr Kawęczyn w t. p., Ludwika Le-Brun 10 rs., właściciela dóbr Kosarzew w t. p., Stanisława Korzybskiego 10 rs., dzierżawcy dóbr Bystrzejowice w t. p., Gustawa Mazurkiewicza 10 rs., właściciela dóbr Ossowa w t. p. Zygmunta Gustawa 10 rs., właścicielki dóbr Abramowice w t. p., Marji Strojnowskiej 10 rs., właściciela dóbr Bychawa w t. p. Zygmunta Sarneckiego 10 rs., obywatela z dóbr Kozic Dolnych w t. p., Feliksa Milrzelckiego 10 rs., właściciela dóbr Piaski w t. p., Józefa Bobrowskiego 10 rs., właściciela dóbr Snopków w t. p., Antoniego Bobrowskiego 10 rs., rejenta powiatu krasnostawskiego, Edwarda Bulińskiego 10 rs., dziekana dekanatu janowskiego, księdza Getnera 10 rs.; od członków rzeczywistych: naczelnika gubernji lubelskiej, generał-majora Bućkowskiego 3 rs., jego małżonki 3 rs., Apolona Komskiego 3 rs., od obywateli m. Lublina: Michała Sołtykiewicza 3 rs., Alberta Krzyżanowskiego 3 rs., dymisjonowanego podpułkownika Mirnego 3 rs., Ignacego Koperskiego 3 rs., Karola Vettera 3 rs., burmistrza m. Kraśnika, Bańkowskiego 3 rs., kasjera w m. Kraśniku, Warapuczynskiego 3 rs., właściciela dóbr Bronowice w pow. lubelskim, Edwarda Chrościelewskiego 3 rs., naczelnika powiatu lubelskiego (obecnie tomaszowskiego), majora Szelistowa 3 rs., naczelnika

ziemskiej straży powiatu lubelskiego, sztabs-kapitana Grigorowicza 3 rs., nadzorca 19-go rewiru dochodów akcyjnych gubernji lubelskiej, sekretarza gubernjalnego Kanatowa 3 rs., dzierżawcy dóbr Trzeciaków w pow. lubelskim, Leona Marszewskiego 3 rs., właściciela dóbr Krępiec w t. p., Franciszka Sawickiego 5 rs., dzierżawcy dóbr Megliew w t. p. Ignacego Kowalskiego 3 rs., naczelnika powiatu nowo-aleksandrowskiego, rotmistrza Biełozierskiego 3 rs., naczelnika ziemskiej straży t. p., rotmistrza Mołczanowa 3 rs., grecko-unickiego dziekana biełgorajskiego, księdza Cyryla Chruszczewicza 3 rs., proboszcza grecko-unickiej parafji we wsi Biszcza w powiecie biełgorajskim, Bazylego Jasińskiego 3 rs., dowódcy 4-ej kompanji zawichostskiej brygady straży granicznej, kapitana Vitinhofa (w m. Krzeszowie w powiecie biełgorajskim) 3 rs., naczelnika powiatu zamostskiego, majora Jezierskiego 5 rs., naczelnika ziemskiej straży t. p. porucznika Wasiljewa 3 rs., referenta zarządu powiatu zamostskiego Sidorskiego 3 rs., obywatela powiatu zamostskiego Bazylego Żukowskiego 3 rs., obywatela tegoż powiatu Karola Namysłowskiego 3 rs., nadzorca 16-go rewiru dochodów akcyjnych gubernji lubelskiej, radcy honorowego Golenkowskiego 3 rs., właściciela dóbr Stojeszyn w powiecie janowskim, Konstantego Łempickiego 3 rs., nadzorca 7-go rewiru dochodów akcyjnych gubernji lubelskiej, radcy honorowego Józefa de Campo-Scipio 3 rs., nadzorca 13-go rewiru dochodów akcyjnych gubernji lubelskiej, sekretarza kolejalnego Lidwiedkova 3 rs., naczelnika powiatu krasnostawskiego, majora Bogenhardta 5 rs., naczelnika ziemskiej straży t. p., podporucznika Szelkinga 3 rs., pomocnika naczelnika powiatu krasnostawskiego do czynności administracyjnych, Karmańskiego 3 rs., podsędka sądu pokoju w m. Krasnostawie Srokierzyckiego 3 rs., właściciela dóbr Targowisko w powiecie krasnostawskim, Władysława Stanisławskiego (prezydenta m. Krasnostawu) 3 rs., właściciela dóbr Tarnawki w t. p., Aleksandra Gerlicza 3 rs., nadzorca 9-go rewiru dochodów akcyjnych gubernji lubelskiej, asesora kolejalnego Szaniawskiego 3 rs., naczelnika powiatu tomaszowskiego (obecnie dymisjonowanego), majora Fijałkowskiego 3 rs., naczelnika ziemskiej straży t. p., porucznika Zaturskiego 3 rs., lekarza powiatu tomaszowskiego, Pawłowskiego 3 rub. sr., obywatela dóbr Majdan Górny w powiecie tomaszowskim, Antoniego Gulewicza 3 rub. srebr., zarządzającego komorą krzeszowską, radcy dworu Arwanickiego 3 rub. sr., burmistrza miasta Tomaszowa, dymisjonowanego kapitana Fomina 3 rs., naczelnika powiatu lubartowskiego, podpułkownika Sternberga 3 rs., naczelnika ziemskiej straży t. p., korneta Manujłowa 3 rs., właściciela dóbr Skramowska Wola w powiecie lubartowskim, Kamila Zalewskiego 3 rs., właściciela dóbr Łęczna i Syrniki w t. p., Ludwika Grabowskiego 3 rs., obywatela m. Lubartowa, Zelka Kerschenberga 3 rs., naczelnika powiatu chołmskiego, podpułkownika Jemcowa 3 rs., pomocnika naczelnika t. p. do czynności administracyjnych, sekretarza gubernjalnego Górskiego 3 rs., naczelnika ziemskiej straży t. p., porucznika Skabiczewskiego 3 rs., burmistrza m. Chołma, Nadieina 3 rs. (*d. c. n.*)

* (Czynności okręgu naukowego warszawskiego). Według *Okólnika okręgu naukowego warszawskiego* za kwiecień r. b., otwarte zostały następujące szkoły elementarne w dyrekcjach: warszawskiej, we wsi Sadelnie, w powiecie radziejewskim; łodzińskiej, we wsi Nowej Wsi, w powiecie bendińskim; kaliszkiej, we wsiach: Wróblewie, w pow. sieradzkim, Białkowie, w pow. kolskim, i Chlebowie, w pow. tureckim; suwalskiej, we wsi Białobrzegach, w pow. augustowskim; plockiej, we wsi Krojezynie, w pow. lipnowskim. Przeniesione zostały szkoły elementarne: w dyrekcji warszawskiej, szkoła emiljanowska do wsi Oszkowiec, w pow. łowiczskim; w dyrekcji plockiej, ze wsi Wielgie do wsi Witkowo, w pow. lipnowskim. Otwarte i zamknięte zostały następujące zakłady naukowe prywatne: dozwolono pani Helenie Matuszewskiej otworzyć w m. Warszawie szkołę początkową żeńską prywatną, pod warunkiem, ażeby wykład wszystkich przedmiotów odbywał się w niej w języku ruskim; zamknięto: szkołę początkową żeńską prywatną, utrzymywaną w m. Suwałkach przez panią Zofję Maurach. Wydano świadectwa: a) na nauczycieli i nauczycielki prywatne: Ludwice Żarskiej, Teodorze Raczkowskiej, Kamilli Przeorskiej i magistrówi nauk przyrodzonych szkoły głównej warszawskiej Henrykowi Wizbekowi; na nauczycieli i nauczycielki do wykładu początków wydano 12 świadectw.

* (Tydzień giełdowy). *D. 3 (15) maja.* Giełda berlińska obniżyła znowu walory tutejsze dość znacznie, mnożąc nam tem samem trudności i straty przy załatwianiu tutejszych handlowych zobowiązań zagranicznych. Obniżenie kursów naszych wartości było tem dotkliwsze iż było

ogólne, bo wynosiło na bilety bankowe, listy likwidacyjne i obligi skarbu po 3/8 0/0, na weksle petersburskie 1/2 i 5/8 0/0, na listy zastawne 3/4 0/0, na pożyczkę premjową 1 3/4 0/0; jedynym tylko weksłom na Warszawę, zdaje się bardzo przypadkowo, podwyższono kurs o 1/4 0/0, na co trudno wyznać przyczynę objaśniającą taką wyjątkowość. Na giełdzie petersburskiej brak remes zagranicznych i własnych trasowań spowodował znaczne podwyższenie kursów wszystkich walut zagranicznych, spekulacja na pożyczkę premjową z mniejszem tam już odbywa się ożywieniem, ale zastąpioną jest spekulacją na akcje wielkiego towarzystwa dróg żelaznych (których kurs w tygodniu upłynionym o 8 0/0 się podniósł) i na nowe obligi drogi żelaznej nikolajewskiej, przyczyniające się znacznie do kosztownego podwyższenia ażja walut zagranicznych. Giełda nasza w takich trudnych okolicznościach zmuszoną była podwyższyć u siebie stopę ażja zagranicznego, dla zaspokojenia zapotrzebowań bieżących, znacznie większych w tym, aniżeli w poprzedzającym tygodniu. Mimo oporu kupujących konieczność przeważała, a różnica kursów w końcu stanęła na podwyżce weksli pruskich o 1 1/2 0/0 (z 113, 17 1/2—112, 95 na 114—113, 70), londyńskich o 1 1/2, 1 1/2 0/0 (z 7, 75 na 7, 82), zaś paryżkich, których kurs w tygodniu poprzednim już znacznie aniżeli kursa innych walut podwyższony został tylko o 1/6 0/0 (z 93 na 93, 15). Jednych weksli wiedeńskich kurs uległ obniżeniu o 1/4 0/0 (z 94, 27 na 94, 5). Ruch w papierach publicznych był znacznie większy w tym aniżeli w tygodniu poprzednim, chociaż nie echowało go wcale życie spekulacyjne, gdyż obroty ograniczyły się do nader małej ilości gatunków. Kupowano przeważnie listy zastawne i listy likwidacyjne; skutkiem znacznych ofiarowań jednakże kursa tak jednych jak drugich uległy małowatemu obniżeniu, mianowicie listów zastawnych pierwszej serii o 1/4 0/0 (z 87, 68—87, 18 na 87, 42—86, 92), drugiej serii o 1/3 0/0 (z 84, 76—84, 26 na 84, 42—83, 92), a listów likwidacyjnych o 1/2, 3/10 0/0 (z 72, 67—72, 27 na 72, 18—71, 98). Obligów towarzystwa kredytowego zakupiono większe sumy aniżeli zwykle, a kurs ich utrzymał się na dawniejszej wysokości, przyczem nadmienić wypada, że żądania często przewyższały ofiarowania. Z innych papierów zakupiono tylko małe kwoty pożyczki premjowej, przy obniżeniu kursów o 1 i 1/2 0/0, a z akcji kolei żelaznych tylko znaczną sumę fabryczno-łódzkich po niezwykle wysokim kursie wyższym. Warszawsko-wiedeńskie i bydgoskie akcje przestały być poszukiwane. (*Gaz. Hand.*)

* (Porównanie dochodu za miesiąc kwiecień r. b.

a) na drodze żelaznej warszawsko-wiedeńskiej:	
rok 1868	rok 1869
z przewozu osób rs. 59,802 k. 76 1/2	rs. 60,848 k. 97
z przewozu tow. „ 171,390 „ 86 1/2	„ 133,924 „ 47
różne dochody „ 10,375 „ 79	„ 6,651 „ 62 1/2
razem rs. 241,569 k. 42	rs. 201,425 k. 06 1/2
W r. 1869 mniej rs. 40,144 k. 35 1/2.	
Od początku stycznia do końca kwietnia 1869 r. dochód wynosi	rs. 788,247 k. 14.
W tym samym czasie w roku 1868	
dochód wynosił	rs. 841,659 k. 15.
Zatem w roku 1869 mniej o rs. 53,412 k. 1.	

Uwaga. Wykazy dochodów miesięcznych dróg żelaznych ogłaszane są w pismach publicznych na podstawie kontrol niezrewidowanych. W skutek tego wykazywane w roku zeszłym dochody drogi żelaznej warszawsko-wiedeńskiej w pierwszych czterech miesiącach na rs. 841,659 k. 15 czyniły rzeczywiste rs. 802,129 k. 55.

Ponieważ dochody drogi żelaznej warszawsko-wiedeńskiej na podstawie kontrol zrewidowanych uczyniły w roku bieżącym za pierwsze trzy miesiące rs. 588,352 k. 35.

Za miesiąc zaś kwiecień r. b. jak wyżej rs. 201,425 k. 6 1/2

czyli łącznie rs. 789,777 k. 41 1/2

A zatem w roku bieżącym za cztery miesiące mniej o rs. 12,352 k. 13 1/2.

b) na drodze żelaznej warszawsko-bydgoskiej:	
rok 1868	rok 1869
z przewozu osób rs. 12,834 k. 79	rs. 14,770 k. 29 1/2
z przewozu tow. „ 22,884 „ 95	rs. 24,102 „ 29
różne dochody „ 10,175 „ 33	„ 2,589 „ 27
razem rs. 45,897 k. 7	rs. 41,461 k. 85 1/2
W r. 1869 mniej rs. 4,435 k. 21 1/2.	
Od początku stycznia do końca kwietnia 1869 dochód wynosi	rs. 174,373 k. 65.
W tym samym czasie w r. 1868	
doshód wynosił	rs. 165,483 k. 76.
Zatem w r. 1869 więcej rs. 8,889 k. 89.	

* (Kurjerek miejski). Pomimo rozmaitych przygotowań przedświątecznych i nieprzyjemnej już w ogóle teraz, dla przedstawień teatralnych pory — publiczność krzesłowa, a w części i łożowa także, zebrała się w dość znacznej liczbie na sobotnie przedstawienie „Violetty.” Powodem tego było głównie pierwsze, po długiej nieobecności pojawienie się na scenie prima dony opery tutejszej, pani Dowiakowskiej, która podczas tego wieczoru śpiewała tytułową partję, a także i debiut młodego basisty, choćby go również i barytonem nazwać można, p. Bełdowskiego, który wykonał rolę Germona. Pani Dowiakowska nie zawiódła oczekiwań wielbicieli swojego talentu, grała i śpiewała rolę Violetty z swojego starannością, a obszerny i giętki głos tej artystki, widocznie nic nie stracił podczas tak długiej bezczynności. Co do pana Bełdowskiego, młody ten śpiewak posiada dobrą metodę, choć brak mu jeszcze obycia się z orkiestrą — zresztą, po pierwszym wystąpieniu nie zwykliśmy sądzić zdolności artysty, trzeba mu zostawić czas na oswojenie się z warunkami scenicznymi, i z publicznością także. P. Bełdowski ma postawę korzystną, a i akcja jego wychodzi po za granicę popolitości. Zobaczmy co przyszłość pokaże!

— Pan Rapacki, po ostatnim wystąpieniu w zeszłą niedzielę — na którym zebrała dość licznie publika, pożegnała zyczliwie młodego i utalentowanego artystę — miał wyjechać z Warszawy wczoraj jeszcze. Wraca tu jednak zaraz, podobno po uchyleniu zobowiązań swoich w Krakowie i pozostanie u nas jako stały tutejszej sceny artysta.

— Jeżeli koncerty nie wiele już mają przed sobą przyszłości w rozpoczęciu na dobre właśnie — tem bardziej zaś po przybyciu orkiestry Bilszego, która wszelkim naszym wymaganiom muzykalnym wystarczy — to już i prelekcjom także nie można wróżyć dłuższego trwania. Ostatnia z nich jednak, profesora F. H. Lewestana, zapowiedziana na przyszłą niedzielę, zgrupować powinna do auli szkoły główną liczną grono słuchaczy, ciekawych jak uczonego i utalentowanego prelegenta zakończy tegoroczną serję swoich pełnych wyższego znaczenia odczytów.

— Trwają także jeszcze i jeograficzne prelekcje profesora Kotkowskiego: na przeszłej, sobotniej, prelegent rozbił teorię Rüttera i Naglera o rozwój brzegów morskich — dzisiejszy odczyt tegoż profesora zajmować się będzie tymże samym przedmiotem, tylko podług innej jeszcze, a podobno najlepszej z znanych dotąd teorii.

— Jak spacer na Bielany, tak i odpustowe wędrówki do Czerniakowa, tracą swoje dawniejsze znaczenie. Uważaliśmy tu już w przeszłą niedzielę, pod czas której nie wielka stosunkowo liczba pobożnych zgrupowała się w Czerniakowie.

— Przykład dany przez p. Romanowskiego, fabrykanta powozów w Warszawie, oddział już i na prowincjonalne miasta: dowiadujemy się albowiem, że w Kaliszu, tamtejszy fabrykant powozów, p. Peters zajmuje się także wyrabianiem samochodów.

— W tych dniach wyszły już z pod prasy *Zasady Muzyki oraz nauka czytania nut głosem, pojedynczo lub zbiorowo*, przez Karola Studzińskiego profesora instytutu muzycznego w Warszawie. Książka ta, przyjęta jako wykładowa w instytucie muzycznym, zawierająca 120 stronic ścisłego druku, a w tem około 600 wierszy nut w tekście, opracowana sumiennie, z całą starannością i znajomością przedmiotu o którym traktuje, powinna znajdować się w ręku każdego z miłośników muzyki. Wykład jest tak jasny, poparty tylu przykładami w nutach obok tekstu i tym sposobem tak uplastyczniony, że niepodobna przypuścić, aby mógł dla kogo być niezrozumiałym. Nieznający muzyki, znajdzie tam wszystkie wiadomości potrzebne, ażeby się z jej podstawami gruntownie obznajmić, zaś posiadający już pewne wykształcenie muzykalne, obok utwierdzenia w pamięci i rozjaśnienia tego, o czem już słyszeli, znajdą tu wiele rzeczy nowych a pożytecznych, żadną szkołą muzyczną, w języku naszym wydana, dotąd nieobjętych. Część pierwsza traktuje o *znakach muzycznych*, t. j. nutach, pauzach, kluczach i t. p. Część druga o intonacji czyli dźwiękach i o ich wzajemnym stosunku, zawierająca naukę odległości (interwałów) stanowiącą podstawę nauki czytania nut głosem, i mającą tak ścisły związek z nauką harmonji, wyłożona zrozumiale i dla każdego, najmniej z muzyką obznajmionego przystępnie. Przedmiotem części trzeciej jest takt, rozmaite jego gatunki, synkopy, łącznik i t. p. W części czwartej, o tonacjach, między innymi znajdujemy podział gamm bemolowych, również i wszystkich krzyżykowych, wyłożony szczegółowo i sposobem plastycznym, przedstawiający przed oczyma wiązanie się gamm, za pomocą wspólnych dźwięków czterotonowych na jednej dużej

tablicy. Również, a może więcej zajmującą w tej pracy jest część jej ostatnia, obejmująca naukę czytania nut głosem. W przedmiocie tym, prawie niekniętym dotąd w naszej literaturze muzycznej, autor podaje sposoby trafiania nut głosem tak łatwe, że każdy obdarzony słuchem muzykalnym, nauczyć się może bez trudności tego, co tak jest potrzebnem, tak ułatwiającą grę na każdym instrumencie, a zwłaszcza wykonywanie wszelkiej muzyki wokalne zbiorowej. Ta część muzyki, tak upowszechniona we Francji, a zwłaszcza w Niemczech, gdzie każda prawie miejscowość ma swoje singvereiny, u nas pomimo szczyrych usiłowań tak autora niniejszych zasad muzyki, jak i innych ludzi pracy i zamiłowania tej sztuki, nie może się zaaklimatyzować. Sądzymy, że nie małą w tem przeszkodą jest brak umiejętności czytania nut głosem. Przy pomocy zasad tu wskazanych, każdy nawet nauczyciel wiejski może wyuczyć stosownie, i z uczniów swoich utworzyć chór miejscowy, przykłady bowiem tu podane są zawarte w takich granicach, które dla każdego głosu są dostępne. W końcu dodać musimy, że wydanie jest bardzo staranne, a kto wie, jak drogo u nas kosztuje druk nut muzycznych, temu pewno cena tego pożytecznego dzieła na rs. 1 kop. 30 oznaczona, będzie się wydawać bardzo umiarkowaną.

— Ciechocinek w tegorocznym sezonie, stał się przedmiotem pieczołowitości zarówno Bibliografji jak Terpsychory: albowiem jeden z księgarzy tutejszych, p. Karlsbad, zamierza urządzić tam czytelnię, do której jednakże powinienby wybrać same tylko dzieła bez soli, gdyż przyszli ich czytelnicy obficie nią już u źródła miejscowego są pojeni, a jeden z synów Vestrisa, p. Ziemiński, urządzi również w Ciechocinku lekcje tańców, które po kąpielach szlamowych, nader korzystnie na organizmy pacjentów wpłyną.

— Wczoraj, o godzinie w pół do 7-jej rano, w obydwóch ogrodach tutejszych: Saskim i Krasieńskim, otwarte zostały sezony „wód mineralnych”. Przy każdym z ogrodów, obecnie tak jak w poprzednich latach grywają i grywać będą orkiestry: w Saskim pod dyktando p. Kuhne, w Krasieńskim zaś pod kierunkiem p. Lewandowskiego. Al.

* (Wał ochronny w Ciechocinku). Jak się dowiadujemy z doniesień do *Gaz. Warsz.*, projekt otoczenia osady Ciechocinka wałem ochronnym od zalewu Wisły, coraz bliższy jest urzeczywistnienia. Podług projektu tego usypany ma być wał z ziemi, około 4 1/2 wiorst długi i na 20 stóp nad 0 wysoki, czyli 2 stopy nad najwyższy stan wody na Wiśle z r. 1844. Od wzgórza pod m. Raciążkiem, iść ma po krzywym łuku po nad brzegiem Wisły, i dotknąć aż do gruntów wyższych, na których wniesione są rusztowania do tężenia soli. Tym sposobem zakład kąpielowy, wszelkie zabudowania w Ciechocinku, warzelnia soli, kolej żelazna, oraz sąsiednia kolonia Siarzew, jako tym wałem otoczone, zabezpieczone zostaną od klęsk wylewu, na które co lat kilka narażone bywają.

* (Ceny zboża). Podług dostarczonych nam wiadomości z d. 30 kwietnia (12 maja) przez gubernatora kieleckiego, ceny zboża w gub. kieleckiej, od 1 (13) do 8 (20) kwietnia r. b., były następujące: za czwartek żyta płacono przeciętno rs. 6 k. 89 1/2, owsa rs. 4 k. 9 1/2, za pud siana k. 32 1/2, słomy k. 27.

* (Sprawa kryminalna). Jutro we czwartek o godz. 10 z rana, sądzoną będzie ciekawa sprawa, w której staje przed kratką sądową niejaki Leon L., wyznania mojżeszowego, mieszkający miasta Kalisza, obwiniony o niezwykle oszustwo, udając bowiem ajenta policji tajnej, groźbą aresztowania i dostawienia do cytaeli, wystraszył na doktorze w mieście Błaszach pana K., bryczkę z końmi i solo weksel na rs. 150. Szczegóły podejścia również są interesujące. Akt oskarżenia przygotowany jest przez podprokuratora p. Fejlerla, obronę wnosić będzie mecenas Grobicki. Φ .

* (Wypadki miejskie). Ciało Anieli Radlińskiej, służącej, która w dniu 1 (13) maja r. b., utopiła się w gliniance w bliskości ulicy Nizkiej, wydobyto z wody i zabezpieczono do czasu zejścia sądu. — Kobieta niezżywa, znaleziona w dniu 30 kwietnia (12 maja) na ulicy Rozbrat, jak się po sprawdzeniu okazało, nazywała się Ludwika Piotrowska, była wyrobnicą z gminy Mokotów. — Zaonegdaj, za miastem w bliskości wału miejskiego, poza rogatką Marymontską, Bronisław Cieśliński, żołnierz carsko-sielskiego bataljonu strzelców, spadł z belki rozebranego mostu do rowu i na miejscu życie postradał. W celu wyprowadzenia śledztwa, o wypadku tym sąd zawiadomiono i przez naczelnika powiatu warszawskiego, kontynuuje się dochodzenie. — W dniu onegdajszym, o godzinie 2 1/4 po południu, na ulicy Krakowskie-Przedmieście, w domu Nr. 366, zapaliła się beczka z olejem, lecz ogień natychmiast przez straż ogniową ugaszonym został, a strata ztąd wynikła prawie jest nie znacząca. Przy gaszeniu ognia jeden z żołnierzy 2-jej części straży ogniowej, toporem nieszkodliwie zranionym został w rękę le-

wą i jeden z żołnierzy części 4-jej tejsze straży, jadąc na miejsce pożaru, spadł z beczki i silnie potłukł się. Pierwszy pozostawiony przy części, a ostatniego odwieziono do szpitala św. Ducha. — W cyrkule Bielańskim, w domu pod Nr. 2307 Marjanna Grenduka, służąca, lat 46 wieku licząca, zmarła nagle. — Robertowi Esin, giserowi, w domu pod Nr. 747 zamieszkałemu, terminator jego Ludwik Kajzer, przez oderwanie zamku skradł pieniądze rsr. 270. Sprawca kradzieży przyaresztowany, pociągnięty będzie do zasłużonej kary, a z ukradzionych 270 rsr. odebrano i oddano właścicielowi rsr. 115.

* Kursa monet zagranicznych w Warszawie.

Za talar wczoraj rs. 1 kop. 16 dziś rs. 1 kop. 16.
Za frank „ „ — „ 32 1/2 „ „ — „ 32 1/2.
Za złoty reń. „ „ — „ 66 „ „ — „ 66.

NB. Wiadomość ta nie pochodzi z urzędowego źródła, i może tylko służyć za wskazówkę.

* (Przegląd wojsk). Czytamy w gazecie *Więść*: We czwartek, 1 (13) maja, odbyła się na placu Caricynym majowa parada wojsk. O godzinie 12 1/2 po południu raczył przybyć tam Najjaśniejszy Pan, i po wysłuchaniu raportu dowodzącego wojskami, raczył objechać, w towarzystwie całego orszaku, szeregi uszykowanych na placu wojsk, które witały jednodźwięcznie Jego Cesarską Mość głośnieimi okrzykami „hura.” Następnie rozpoczęła się od poruszeń piechoty sama parada, która trwała do godziny 3-jej. Gdy pułk grenadierów konnych przejeżdżał po przed Najjaśniejszym Panem, wówczas na komendę pozostania z koni, kawalerzyści posiadali w okamgnieniu, pozakładali bagnety na karabiny, i bataljon piechoty, który uszykował się w minutę potem, posunął się w porządku naprzód. Piękna pogoda, która sprzyjała z początku paradzie, zmieniła się nieco potem, i po dwakroć zaczynał padać deszcz dość kroplisty.

* (Zabawa ludowa). Gazeta *Golos* pisze: Piękna pogoda sprawiła, że spacer majowy w Jekaterinhofie był jednym z najbardziej ożywionych. O godzinie 8-jej wieczorem raczył przyjechać na spacer Najjaśniejszy Pan z Jej Cesarską Wysokością Wielką Księżniczką Marją Aleksandrowną, i obecność Jego Cesarskiej Mości ożywiła jeszcze bardziej wesołą zabawę narodową.

* (Szamila). *Hamb. Corr.* donosi, że Szamila, któremu pozwolono, jak wiadomo, udać się do Mekki, spodziewany jest w Konstantynopolu. Taż gazeta dodaje, że nie wróci on już do Kijowa, albowiem Najjaśniejszy Cesarz pozwolił mu pozostać nazawsze w Mekce.

Korespondencje Dziennika Warszawskiego.

Chołm, 25 kwietnia 7 maja (*).

Dzień Zmartwychwstania Chrystusa Pana obchodzony był tu uroczystiej niż kiedykolwiek. Ta okoliczność, że w święto Zmartwychwstania nabożeństwo celebrowane było przez biskupa, dodała nie mało blasku dniowi radości dla całego rodzaju ludzkiego. Radość naszą z powodu świąt Zmartwychwstania Chrystusa Pana zwiększyła inna jeszcze okoliczność, — mianowicie dzień uroczysty obchodu rocznicy urodzin naszego Najjaśniejszego Cesarza. W skupieniu ducha, błagaliśmy Stwórcę Najwyższego o zdrowie i długie lata dla Najjaśniejszego Pana, wraz z naszym ukochanym biskupem Michałem, który po ukończeniu liturgji św. w asystencji duchowieństwa katedralnego, odprawił w katedrze uroczyste nabożeństwo dziękczynne, zakończone modłami o długie lata dla Najjaśniejszego Cesarza. Najprzewielebniejszy biskup Michał nie pozostał na samych modłach, lecz pośpieszył oprócz tego ze złożeniem, za pomocą osobnego telegramu, powinszowań Jego Cesarskiej Mości od siebie i od duchowieństwa katedralnego, z powodu uroczystości rocznicy urodzin, w tem przekonaniu, że szczerze i serdeczne życzenia najwierniejszych poddanych, przyjęte zostaną zyczliwie przez Jego Cesarską Mość. Tak się też stało rzeczywiście. Najjaśniejszy Pan raczył Najmiłościwiej, za pośrednictwem ministra wychowania publicznego hrabiego Dymitra Andrejewicza Tolstoja, odpowiedzieć najprzewielebniejszemu biskupowi za pomocą telegramu i podziękować za powinszowanie. Nie możemy ukryć naszej radości, i pośpieszamy przeto z zakomunikowaniem obu telegramów naszym braciom ruskim:

„Wasza Cesarska Mości! Biskup starożytnego miasta Chołmu wraz z swoim duchowieństwem katedralnym, składają jednomyślnie powinszowania najradośniejsze z powodu uroczystości rocznicy uro-

(*) Korespondencja ta wzięta jest z *Warsz. Dniem*.

dzin Waszej Cesarskiej Mości. (podp.) Michał biskup".—Odpowiedź Najwyższa: „Do Chołmu, w gubernji lubelskiej, do biskupa Michała. Najjaśniejszy Cesarz dziękuje waszej eminencji i duchowieństwu katedralnemu za powinszowanie w rocznicę urodzin Jego Cesarskiej Mości. (podp.) hrabia Dymitr Tolstoj."—Mając taki dowód łaski Jego Cesarskiej Mości, my, rosjanie greko-uniecy chołmscy, radujemy się i wydajemy okrzyk radości: „Chwała Cesarzowi!"

Paryż, 5 maja.

Protokół w kwestji dróg żelaznych belgickich zdawał się wskazywać, że Paryż i Bruksela zgodziły się na układ, mający na celu ujednostajnienie taryf i rozwój jak najrozleglejszy interesów przemysłowych i handlowych obu ludów. Zapewniano, że królowa Wiktorja zrobiła cesarzowi Napoleonowi kilka uwag umiarkowanych i że p. Gladstone udzielił królowi Leopoldowi niektóre rady. Dziś cała ta budowa zapada się: rozległ się smutny okrzyk: pan Frère-Orban ma podać się do dymisji. *Journal officiel* nic nie mówi, lecz na giełdzie tutejszej powiada, że protokół miał być trzymany w sekrecie, że Belgja jest niezadowolona z jego ogłoszenia, które otwierało w sposób tak świetny okres wyborczy. Kto jest odosobniony w Europie, ten uważa za stosowne udawać, że pozostaje w dobrych stosunkach z Belgją, która nie wymaga, ażeby Francja zrzekła się całkiem swej kampanji dróg żelaznych. Lecz tak wcale nie jest, belgowie bowiem są niezadowoleni i usuwają swego ministra.

Donoszą, że rada związkowa szwajcarska przystąpiła na projekt podany przez Prusy i Włochy w przedmiocie poprowadzenia drogi żelaznej przez górę św. Gotarda. Linja handlowa, zbudowana za pieniądze francuzkie, poprowadzenie tunelu przez górę Cenis, wszystko to zrobiono bez pożytku. Opinia publiczna we Francji jest tego zdania, że gabinet tuileryjski będzie zmuszony sprzeciwić się tej decyzji i bronić drogi francuzkiej przez Simplon.—Zapewniają, że oficerowie gwardji otrzymali od marszałka Niel'a rozkaz kupienia koni i że rozdano żołnierzom kuchnie obozowe, oraz że armja algierska ma skoncentrować się na brzegach i że 200,000 ludzi posłanych zostanie na granicę wschodnią.

Prasa dopomina się głośno przywrócenia odpowiedzialności ministrów. *Constitutionnel*, opamiętawszy się po swem odrętwieniu odwiecznym, powstaje na reakcję dziennika *Public* i innych pism, którym zarzuca szaleństwo. *Dziennik Liberté* zamaltretował pismo *Siccle*, które nie podnieśli się już z upadku. *Pays* zgnebił dziennik *Opinion nationale*. *Journal des Débats* walczy z dziennikiem *Peuple*. Stara *Gazette de France* wieździe spór z pismem *Réveil*. *Figaro* i *Gaulois* walczą na wszystkie strony i maltretują wszystko, co okazuje usposobienia reakcyjne. *Le Rappel*, potężny dziennik Wiktora Hugo, jakkolwiek istnieje dopiero od dnia wczorajszego, daje już dowody siły skierowanej przeciw rządowi. Lecz dość już tej nomenklatury niesnasek wszelkiego rodzaju, w których nie widać ani stawiania w obronie interesów kraju, ani miłości dla sprawy publicznej. Zdaje się, że dewiza tutejszych meżów politycznych jest: każdy dla siebie i Bóg dla wszystkich; moralność ich zasadza się na ambicji i egoizmie; jedynym ich celem jest osiągnięcie swych życzeń zapomocą wszelkich sposobów.

Stronictwo klerykalne zamierza beatyfikować Joannę d'Arc. Po tej beatyfikacji, biskup orleański Dupanloup uda się do Rzymu dla porozumienia się z kardynałem Pietra, któremu powierzona została redakcja konferencji przygotowawczych soboru powszechnego.

Menerzy naszej emigracji mają udać się *in corpore*, 12-go sierpnia, częścią do Zürichu, częścią zaś do Krakowa. Zamierzają oni proklamować w Zürichu zlanie się wszystkich stowarzyszeń i ich funduszów, które nie są wcale znaczne. W Krakowie obchodzić oni będą trzechsetletnią rocznicę unji lubelskiej. Otrzymano już w Paryżu listy zapraszające, podpisane przez Smolkę i spółkę. Dr. Smolka zapowiedział, że przybędzie sam do Paryża dla usposobienia prasy na korzyść tej manifestacji. W interesie samego Smolki radzimy mu, ażeby nie przedsiębrał tej podróży, albowiem prasa francuzka nie ogłosi jego uzależnienia, gdyż ma już tego dosyć.

Hński skazany został na dwa lata więzienia za to, że udawał, iż prowadzi domhandlowy, i zdołał wziąć w ten sposób na kredyt rozmaitych towarów za sumę 104,419 franków, których nie myśli zapłacić, i odprzedał zaraz te towary za 67,450 franków.

Dziennik Univers założył apelację od wyroku sądu policji poprawczej wydziału 6-go, który skazał go na 200 franków kary i na 100 franków kosztów, za oszczerstwo skierowane, podług wskazań dzien-

nika *Niepodległość*, przeciw drowi Maliszewskiemu. Lecz sąd drugiej instancji zatwierdził ten wyrok.

Donoszą, że książe Władysław Czartoryski ma zawrzeć wkrótce związek małżeński z siostrzenicą hr. Andrassego. Książe Czartoryski ma 38 lat wieku.

Bawi tu jakiś Leszczyński, który wkręca się do towarzystw paryzkich i wydaje siebie za ostatniego potomka króla Stanisława Leszczyńskiego, księcia lotaryńskiego. Każe on sobie tytułować księciem.

X.

* (Podwyższenie disconta). *Birż. Wied.* donoszą: „Podwyższenie przez bank angielski disconta w krótkim przeciągu czasu do $4\frac{1}{2}\%$, nie ograniczy się prawdopodobnie na tej liczbie, albowiem odpływ złota do Stanów Zjednoczonych trwa w dalszym ciągu. Niebawem spodziewać się należy podwyższenia disconta przez ten bank do 5% . Podwyższenie disconta w Anglii nie wywarło z początku na giełdę amsterdamską żadnego wpływu, podczas gdy giełda berlińska okazała się przeciwnie bardziej czułą pod tym względem, jakkolwiek nie jest jeszcze przewidziane podwyższenie disconta przez bank pruski. Lecz telegram otrzymany z Amsterdamu donosi, że 30 kwietnia (12 maja), bank niderlandzki podwyższył także swe disconto z 3 na $3\frac{1}{2}\%$. Taki stan targu pieniężnego w Europie, w połączeniu z zobowiązaniem naszego rządu, ażeby emisja obligacji dróg żelaznych nie nastąpiła na giełdach europejskich przed styczniem 1870 roku, zmusza nas pomimowolnie, ażebyśmy dla budowy nowych dróg żelaznych w Rosji, odwołali się do swoich własnych kapitałów.

Austrja i ziemie słowiańskie

* (Mowa tronowa). *Wiedeń, 16 maja.* Cesarz zamknął wczoraj sesję rady państwa następującą mową tronową: „Szanowni panowie obu izb rady państwa! Gdy dwa lata temu zgromadziliście się na moje wezwanie, państwo było wstrząśnięte ciężkimi klęskami, które go dotknęły. Waszej doświadczonej przezorności, słuszności i waszemu przywiązaniu patriotycznemu zaleciłem wówczas losy państwa, i mogę oświadczyć dziś z zadowoleniem dla mnie i z uznaniem dla was, że usprawiedliwiście w zupełności nadzieje, które w was pokładałem. Chodziło o zaprowadzenie nowego porządku rzeczy. *Prawa konstytucyjne królestw i krajów reprezentowanych w radzie państwa miały być na nowo uregulowane na podstawie legalnej, prawa polityczne obywateli państwa miały być legalnie określone, stosunek tych królestw i krajów do moich krajów korony węgierskiej miał być uregulowany za pomocą umowy obojętnej i z zachowaniem zupełnej samoistności konstytucyjnej obu grup krajów, potęga całej monarchji miała być wzmocniona. Przyczyniliście się z całą sumienną gorliwością i z samozaparciami się pełnem poświęcenia do przywiezienia do skutku tego wielkiego dzieła. Ustawa otoczona wszelkimi rekojmiami konstytucyjnymi, i z tego powodu zdolna uleść dalszemu rozwojowi, jednocy reprezentowane w radzie państwa królestwa i kraje, którym, łącznie z instytucjami każdego z krajów, zapewnia rozległe pole dla samorządu autonomicznego. Prawa zasadnicze państwa zapewniają obywatelom krajowym znaczne swobody polityczne i obywatelskie. Umowy zawarte pomiędzy królestwami i krajami reprezentowanymi w radzie państwa, a krajami mojej korony węgierskiej, i ugruntowane na tem przepisy prawne, uregulowały wspólne stosunki i sprawy obu grup krajów. Ustawa dotycząca organizacji armji, uchwalona w obu połowach państwa podług zasad jednorodnych i urzeczywistniająca powszechny obowiązek służby wojskowej, nie tylko ścięła jeszcze bardziej węzły jedności monarchji, lecz także zwiększyła jej potęgę. Ta okoliczność, jak również stosunki przyjaźnielskie z innymi mocarstwami, stanowią rekojmię utrzymania i trwałego zabezpieczenia pokoju, którego państwo potrzebuje koniecznie dla swej pomyślności wewnętrznej. Wielkie wymagania wystósowane do siły podatkowej ludów, spowodowane zostały losami i położeniem monarchji. Jedynie za pomocą nadzwyczajnego wyteżenia tych sił, powiodło się połączonym usiłowaniom reprezentacji państwa i mego rządu wejść na tę drogę, na której spodziewać się należy zdrowego przekształcenia finansów państwa. Ograniczenie wydatków państwa we wszystkich gałęziach do jak najściślejszej stopy potrzeb, wszczęcie reformy gruntownej całego systemu podatków stałych, w połączeniu z popędem ekonomicznym, rozwijającym się we wszystkich gałęziach produkcji, na skutek kapitałów i sił produkcyjnych, które stały się rozporządzalnemi dzięki instytucjom liberalnym, — wszystko to daje widoki na przyszłość, która przy słuszniejszym rozkładzie ciężarów podatkowych, każe zapomnieć o ciężkich ofiarach, jakie musiały być poniesione dla ugruntowania

jej. Obfite jest atoli ziarno, które wy, szanowni panowie, zasialiście podczas ubiegłej sesji dla tej przyszłości we wszystkich gałęziach prawodawstwa. Z mocy praw zasadniczych państwa, nowa instytucja sądu państwa przyjdzie wkrótce do skutku. W ten sposób zapełniony zostanie brak, który był dotąd dotkliwym w zajściach o kompetencję i w wypadkach spornych prawa publicznego: dla pretensji z dziedziny prawa publicznego pojedynczych królestw i krajów ustanowiony zostanie sąd, i każdemu obywatelowi dana będzie możność zabezpieczenia w razie potrzeby, za pomocą wyroku trybunału najwyższego, praw politycznych, nadanych mu przez konstytucję. Liczne prawa z dziedziny wydziału sprawiedliwości zaczęły być obowiązującymi na skutek urzeczywistnienia rozległych reform w duchu praw konstytucyjnych. Sądy przysięgłych dla spraw prasowych rozpoczęła wkrótce swe czynności, i jakkolwiek uzupełnienie nowego kodeksu karnego nie było jeszcze możebnem z powodu tak licznych prac ważnych, które zaprzętały wasze siły podczas ubiegłej sesji, pomimo to zaprowadzone zostaną w prawodawstwie karnem takie reformy, które są wymagane nagłą przez ludność i przez naukę. Zastrzeżona w prawach zasadniczych niezawisłość sędziów, zabezpieczona zostanie zapomocą odpowiedniego tej zasadzie prawa o postępowaniu dyscyplinarnem, prawo zaś to, w połączeniu z przywiezionem do skutku odłączeniem zupełnem sądownictwa od administracji, zwiększy powagę sądów i wzmocni zaufanie do bezstronności ich wyroków. Prawodawstwo militarne ograniczone zostało do praw karnych, przyczem z zastosowaniem się do niezbędnych wymagań karności wojskowej, określone im zostały granice jak najściślejsze. Nowy regulamin dla adwokatów, otwiera talentowi i wiedzy drogę jak najszerszą. Wprowadzone niedawno w wykonanie prawo o upadłościach mas, odpowiada wymaganiom sfer handlujących w sposób oddawna pożądanym. Przymus osobisty, jako środek egzekucyjny, zostaje zniesiony, na skutek zaś uchylecia praw o lichwie, ruch kapitałów i produkcja potrzebujących takowych, uwolnione zostały od ograniczeń przestarzałych. Ustanawianie nowych fideikomisów oddane zostało pod opiekę władzy prawodawczej, wolność zaś dzielenia gruntów została znacznie ułatwioną. Związki lennicze znikają powszechnie; porządek dziedziczenia dóbr włościańskich, będzie wkrótce takż sam, jaki jest przepisany w ogólności dla obywateli. Wielki szereg innych praw rozstrzygających kwestje jak najrozmaitsze z dziedziny sprawiedliwości i administracji, handlu i finansów. Administracja została znacznie uproszczoną; dla polepszenia losu urzędników i oficjalistów państwa uczyniliście to, co jest możebne wśród teraźniejszego stanu niepomyślnego finansów państwa. Wielkie linje dróg żelaznych, do wykonania których uchwaliliście chętnie środki, przyczynia się szybko do uzupełnienia całego systemu transportowego w Austrji i zapewnią handlowi i przemysłowi rozwój spotęgowany. Prawo o uregulowaniu Dunaju pod Wiedniem, przyczyni się do szybszego urzeczywistnienia zadania mającego bardzo wielką doniosłość dla interesów handlowych wszystkich krajów położonych nad Dunajem. Liczne traktaty pocztowe, telegraficzne i handlowe, które zawarte zostały z innymi państwami i które oddane były pod wasze zatwierdzenie, poparły i zwiększyły stosunki handlu austrjackiego. Prawo o sądach dla rzemieślników, stworzy i u nas instytucję, która przynosi w innych krajach pożytek; stanowi ono jednocześnie pocieszający początek prawodawstwa w interesie klas pracujących ludności. Zwróciliście także waszą uwagę na wyższe, moralne i duchowe interesa ludności przez was reprezentowanej. Wyrażone w prawach zasadniczych państwa równouprawnienie wyznawców wszystkich religij dozwolonych w państwie, urzeczywistnione zostało za pomocą prawa o stosunkach międzywyznaniowych. Z uwzględnieniem granic władzy kościelnej i świeckiej, prawo o małżeństwie cywilnem zostało przywrócone i rozszerzone. Stosunek szkoły do kościoła został, bez uszczuplania błędnego wpływu tego ostatniego, uregulowany w sposób odpowiedni ważnym zadaniom wychowania ludu. Żywie nadzieje, że te przepisy prawne stanowiąc będą trwałe podstawy dla spokojnego, zgodnego współdziałania państwa i kościoła. Jednocześnie żywie niezachwianą nadzieję, że odmłodzona szkoła ludowa, która podniesioną została, na skutek uchwalonego tylko co przeze mnie prawa szkolnego, do wysokości odpowiedniej teraźniejszej oświacie, zapewni ojczyźnie tę obfitość wiedzy i uzdolnienia, które, jak świadczy historia, są najniezawodniejszymi podstawami potęgi i pomyślności państw i ludów. Jeżeli obecnie, szanowni panowie, przy końcu dwuletniego okresu po-

siedzeń, zastanowicie się jeszcze raz w myśli nad rozległym zakresem waszej wyteżonej działalności, to przyjdziecie do przeświadczenia o wiernym i sumiennym spełnieniu waszego obowiązku i poczerpicie nowe siły do wielkich zadań, które was jeszcze czekają i do rozwiązania których powołam was znowu. Życzę wszelakoż i żywię nadzieję, że następnie i ci, którzy stronią dziś od wspólnego dzieła i od wspólnej pracy, wezmą wraz z wami udział tak w jednym, jak i w drugiej. Austria powinna być wielką ojczyzną, powołaną do objęcia swych rozmaitych ludów, jakimkolwiek mówią one językiem, z jednaka sprawiedliwością, z jednaka życzliwością, z jednakiem staraniem o ich interesa i o ich odrębności. Konstytucja stanowi grunt, na którym cel ten zostanie osiągnięty, i mam przekonanie, że nim nastąpi porozumienie pomiędzy ludami, albowiem musi ono nastąpić, albowiem sama tylko Austria zapewnia wszystkim swoim ludom opiekę, wolność i rękojmię dla ich samoistości i odrębności". (Wien. Z.)

* (Stosunek Czech do Austrii). *Narodni Listy*, zastanawiając się w jednym ze swych artykułów wstępnych na stosunek Czech do państwa austriackiego, i przyznając jednocześnie, że myśl o jakiegokolwiek „narodowości austriackiej” pozbawiona jest wszelkiej zasady—piszą między innymi: „Czesi, obrawszy swoim królem członka domu habsburgskiego, życzyli sobie pozostać czechami i chcieli, ażeby i państwo czeskie pozostało czeskiem. Przez wybór Ferdynanda I, nie przyłączyli się oni do państwa austriackiego, dla tej prostej przyczyny, że państwo takie nie istniało ani w r. 1526, ani też wkrótce potem. Do samego r. 1627, państwo czeskie nie było nawet „osobiscie” połączone z innymi krajami, w których dom habsburgski panował, i gdy w roku wymienionym dostało się państwu austriackiemu, zostało ono pomimo to nadal państwem czeskiem; jakkolwiek samoistość jego została naruszona w r. 1867, pomimo to nie uznajemy i nie będziemy nigdy uznawać tego jako czyn legalny, i będziemy sprzeciwiać się temu wszelkimi siłami. Idea Austrii nie wymaga, ażebyśmy znajdowali się w takim położeniu państwowym i narodowym, do jakiego chcą nas doprowadzić terazniejsi jej tłumacze. Jesteśmy austriakami o tyle, o ile uznają nas za Czechów, ze wszystkimi prawami, które należą do nas, jako do Czechów, pod względem państwowym i narodowym.”

* (Plakaty). Gazety czeskie donoszą, że w nocy na niedzielę, 9-go maja, znaleziono, jak powiadają, na ulicach prażskich mnóstwo plakatów drukowanych treści karygodnej.

* (Sprawy galicyjskie). Lwowskie *Słowo* pomiędzy innymi pisze: Austrjackie ministerstwo sprawiedliwości zawiadomiło pod dniem 2-im kwietnia wyższy sąd krajowy, że stosownie do jego przedstawienia, wniesionego do najwyższego sądu pod dniem 16-ym lutego, cesarz austriacki, 28 marca raczył uwolnić redaktora *Słowa*, pana Dieckiego, od trzytygodniowego aresztu, na który był skazany za zakłócenie spokojności publicznej.—Kiedy polskie stronnictwo demokratyczne, zajmując się przygotowaniem do obchodu unji lubelskiej, i wybrawszy komitet, wyszukuje jakimby sposobem ściągnąć do tego obchodu galicyjskich rusinów, którzy doznawali od Polaków tyle niesprawiedliwości,—drugie stronnictwo polskie nie przestaje głosić, iż myśli o pojednaniu Rusi z Polską. W przeszły wielki piątek, kiedy pobożni chrześcijanie zwiedzali cerkiew i całowali krzyż na grobie Chrystusa, a w cerkwi tutejszego seminarjum zgromadzili się nie tylko rusini, ale i polscy magnaci dla posłuchania pięknego śpiewu chóru wychowanców, natenczas kilku bohaterów, widocznie z Radziwiłła, wstąpiło tam i powalało kwasem siarczanym suknie wielu ruskich i polskich dam; niewątpliwie uciekinierzy ci mieli na celu ukaranie tych ostatnich, za to że poszły do „moskiewskiej szizmatycznej cerkwi” i do cerkwi zakładu, który wychowuje ludzi podtrzymujących ruską cerkiew i ruską narodowość.—Z Wiednia do tegoż dziennika donoszą, że święta wielkanocne obchodzone były przez rusinów zamieszkałych w stolicy Austrii, w ścisłym, przyjacielskim kółku. W cerkwi świętej Barbary odprawione było uroczyste nabożeństwo, a ewangelja czytana była w wielu językach. Po nabożeństwie, obecni byli na śniadaniu u miejscowego księdza, rektora seminarjum.—*Słowo* donosi że cesarz Ferdynand i cesarzowa Anna wyznaczyli 400 zlr. na odnowienie cerkwi w Horodence.—Z Przemyśla piszą do tegoż dziennika: „Teatr ruski, zmarły we Lwowie, wskrzeszony teraz został w Przemyślu na Wielkanoc. W czwartek wielkanocny było pierwsze przedstawienie, a w przewodnią niedzielę drugie, pod dy-

rekcją p. Molenckiego. Chociaż teatr ten nie posiada wspaniałych dekoracji i bogatych kostiumów, do czego potrzebne są kapitały i subwencja, to jednak odznacza się dobrym wyborem sztuk i starannem ich wykonaniem. Do teatru uczęszczają sami rusini i nie można nie spodziewać się pomyślności przedstawień”.

* (Zaproszenie do Rosji). *Dziennik Narod.* *Listy* pisze: „P. Kański, nauczyciel wyższej szkoły realnej, został zaproszony do zajęcia posady nauczyciela w jednym z ruskich gimnazjów i w tych dniach udaje się do St. Petersburga. P. Kański, kiedy jeszcze był uczniem gimnazjum prażskiego, pilnie uczył się języków a szczególnie ruskiego, którym doskonale włada w mowie i na piśmie. Wstąpiwszy do uniwersytetu, wyłącznie poświęcił się nauce języków słowiańskich, romańskich, angielskiego, nowogreckiego, madjarskiego i niektórych wschodnich. Z tem wszystkim okazał literaturze czeskiej znaczne usługi przez swe prace.

* (Książę Napoleon). Chorwacki półurzędowy dziennik *Narodne Noviny* pisze pod 10 maja: „Wczoraj, o godzinie 3-iej po południu, przybył do Zagrzebia książę Napoleon i był przyjmowany przez Złatarowicza i burmistrza. W towarzystwie generała Gablenza zwiedził on tak zwany park Włodzimierski, a o godzinie 8-iej wyjechał z Zagrzebia. Generał Gablenz odprowadzając go na kolej, spadł z konia i złamał sobie nogę.

* (Zadośćuczynienie prośbie). *Dzienniki* czeskie donoszą, że wyższy sąd ziemski w Pradze, przychylając się do prośby osadzonego w więzieniu redaktora gazety *Rzemieślnik*, p. Petra, pozwolił mu, podczas choroby trzech jego dzieci, przepędzić po dwie godziny, co drugi dzień, w kole jego rodziny, pod nadzorem straży policyjnej.

* (Zapłata za służbę). Czeskie satyryczne piśmiśko *Humoristické Listy* zamieściło zabawny rysunek: pysznie ubrana pani (rada państwa), podaje zapisany papier dziewczynie z rozpuszczonemi warkoczami, w konfederacie (polska delegacja). Pod rysunkiem znajduje się następująca rozmowa: *Pani*. Masz tu świadectwo, i teraz możesz sobie odejść. *Dziewczyna*. Ja i tak sama chcę odejść, lecz przedtem pragnęłabym otrzymać obiecaną mi zapłatę; nie darmo przecież myłam podłogi, naczyń i prałam brudną bieliznę.—*Pani*. To mi się podoba; nie dość jej jeszcze honoru, że była u nas w usługach.

Prusy i Niemcy.

* (Odwiedziny). Dnia 10-go maja, książę Eugenjusz Maksymilianowicz, który przybył do Berlina w przejeździe do Petersburga, złożył wizytę królowi pruskiemu Wilhelmu. (*St. Pet. Wied.*)

* (Zgromadzenie protestantów). Z Worms piszą pod datą 9-go maja do *Narodnich Listów*: „Papież wzywa protestantów, ażeby wrócili na łono kościoła rzymsko-katolickiego. Skutkiem tego, tutejszy komitet zgromadzenia protestanckiego południowo-niemieckiego, wraz z kilkoma protestantami z Badenu, Hessji, Nassau i Bawarii, postanowił zwołać do Wormacji, na 31-go maja, zgromadzenie protestantów niemieckich. Cel tego zgromadzenia zależy na porozumieniu się co do dania odpowiedzi w imieniu wszystkich protestantów na wzwwanie stolicy apostolskiej. Na zasadzie przyjętego już programu, zgromadzi się w niedzielę, 30-go maja wieczorem, komitet zwiększony; w poniedziałek zaś zrana odbędzie się główne zgromadzenie, które zakończy się pochodem uroczystym do pomnika Lutera”.

* (Projekta budowy dróg żelaznych). Starsi zgromadzenia kupców w Królewcu, zastanawiali się szczegółowo na swoich ostatnich zgromadzeniach nad rozmaitemi dawniejszemi i nowemi projektami zaprowadzenia bardziej rozległych połączeń pomiędzy drogami żelaznymi prowincji pruskiej a kolejami ruskiemi. Wiadomo, że towarzystwo wschodnio-pruskiej drogi żelaznej południowej czyni starania o udzielenie mu koncesji na przedłużenie jego linii do Białegostoku i Brześcia-Litewskiego, t. j. na połączenie tych linii z drogą żelazną warszawsko-terespolską, podczas gdy kupiectwo gdańskie popiera projekt poprowadzenia bezpośredniej drogi żelaznej z Gdańska do Warszawy przez Mławę. Miasto zaś Elbląg znajduje, że ten ostatni projekt jest niekorzystny dla jego interesów, i czyni przeto starania na korzyść poprowadzenia linii warszawsko-mławskiej przez Güldenboden, jako przez punkt dogodny zarówno dla Gdańska, Elbląga i Królewca. (*Birz. Wied.*)

Francja.

* (Wypadki d. 1 (13) maja w Paryżu). *Gazette de Tribuneaux* podaje dokładne szczegóły o scenach burzliwych z d. 1 (13) maja. Dwie przede-

wszystkiem okolicy były teatrem godnych pożalowania wypadków i ważnych rozruchów, bulwar Filles-du-Calvaire, gdzie znajduje się cyrk Napoleona i dzielnica studencka, gdzie wyborcy siódmego okręgu zebrali się w małym gimnazjum Sorbony dla podtrzymywania kandydatury p. H. Rocheforta. Do tego ostatniego gmachu, gdzie zaledwie zmieścić się może osmset osób, cisnęło się trzy tysiące osób powiększej części robotników, nade wszystko zaś studentów zachęconych rozruchami, jakie w ciągu dnia miały miejsce w szkole medycznej. Napływ ludności powiększał się tak gwałtownie, że około godziny wpół do dziewiątej, dziesięć tysięcy osób zapełniło plac Sorbony i bulwar s-go Michała i po okrzykach z początku cichych „niech żyje Rochefort! niech żyje Lanterne!” nastąpiły potem gwałtowne krzyki, pośród których zaśpiewano zaraz marsjaankę i *Chant du depart*, a po każdej zwrotce wykrzykiwano: „niech żyje rzeczpospolita!” W tej chwili ajenci policyjni oczyszcili nlicę Sorbony, co dało się uskutecznić w przeciągu kilku minut. Rozpędzone jednak tłumy nie uspokoiły się, i policjanci zmuszeni byli użyć całej swej mocy i energii dla wstrzymania tej masy złożonej z dwunastu tysięcy osób, studentów, robotników, piętnasto lub osmasto-letnich młodzieńców, którzy około godziny wpół do dziesiątej skupili się pomiędzy bulwarem s-go Germana i sztachetami pałacu Luksemburskiego. Równocześnie z wydawanemi z całych sił okrzykami, popełniono gwałty na policjantach znajdujących się wpośród tłumy, który usiłowali rozpedzić. Nieco później tłum się poruszył odpowiadając okrzykami „niech żyje rzeczpospolita!” na okrzyki: „niech żyje Rochefort! niech żyje Lanterne!” wychodzące przez okna kawiarni, zajętych przez studentów; większa część magazynów i sklepów pozamykała się natychmiast; część tłumy rozproszyła się z krzykiem i śpiewem po bulwarze s-go Germana aż do placu s-go Michała, podczas gdy robotnicy w bluzach zgromadzili się przed kawiarniami, dowodząc słowami i czynem, że nie pozwolą aresztować swoich przyjaciół. Po drugiej stronie rzeki chciały utworzyć się tłumy; ale tak na Nowym moście jak i na ulicach przyległych zostały rozproszone. Na kilku punktach powozy mieszczańskie zostały zatrzymane z okrzykami: „precz z arystokracją!” Do jednego powozu rzucono kamień, który potłukł szkło w drzwiczkach. Dzięki energicznemu środkom przedsięwziętym przez władzę, agitacja zaczęła powoli ustawać około północy i spokojność została przywróconą.—Podobna scena rozruchów powtórzyła się z większą daleko gwałtownością przed gmachem cyrku Napoleona, na bulwarze Filles du Calvaire, gdzie odbywało się zgromadzenie dla kandydatury Raspaila. P. Dejean, właściciel sali, znając, jakie szkody zrzadzono w dzień poprzedni w sali Châtelet, wymagał jako rękojmię sumę 15,000 fr., ci zaś, którzy zgodzili się na to żądanie, spóźnili się z otwarciem drzwi. Okoliczność ta powiększyła jeszcze o burzenie tłumy cisnącego się do sali. Po zapełnieniu jej, pozostały jeszcze na dworze ogromne tłumy, które co chwilę się powiększały, tak, że w krótkim czasie stanęło na bulwarze przeszło 20,000 ludzi. Tłum ten śpiewał marsjaankę i wydawał okrzyki: „niech żyje Raspail! niech żyje rzeczpospolita”, i za każdym razem, kiedy z sali odbijały się na zewnątrz dawane mówcom oklaski, tłum wykrzykiwał straszliwym głosem „hura!”. Ponieważ tak samo jak w dzielnicy s-go Michała sklepy i magazyny były zamknięte, posypały się do okien domów kamienie. Ajenci w żaden sposób nie mogli rozpedzić tłumów; zostali oni znieważeni i gwałtownie poturbowani. Jeden z oficerów został raniony. P. Brun, inspektor wydziału, ugodzony został w głowę łaską ołowianą przez subjekta handlowego, którego wezwał do odejścia. Osoba ta została natychmiast aresztowana. P. Varsal, drugi inspektor wydziału, raniony został ciężką łaską z ołowianą halką. Ponieważ o godzinie 10 1/2 posiedzenie zostało rozwiązane, sala zatem została wypróżniona. Wyjście z niej dokonane zostało w porządku. Ale tłum na bulwarze nie rozchodził się wydając burzliwe okrzyki i staczając nową walkę z agentami władzy. Ci jednak stawiali energicznie czoło tłumowi, który zaczął powoli się rozpraszać, gdy tymczasem ukazał się oddział gwardji municyp., który jadąc stępą, zmusił tłumy do rozejścia się, a które rozproszyły się szybko po sąsiednich ulicach. O północy na miejscu tem jak i w dzielnicy s. Michała spokojność została zupełnie przywróconą.

Turoja i ziemie słowiańskie.

* (Barbarzyństwo turków). Porta posyła ciągle wojska na wyspy sporadyjskie. *Widowdan* donosi że źródła wiarogodnego o położeniu tych wysp, i powiada między innymi: „Achmet-pasza

